

**การศึกษาปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดของสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก**

กรณิชาภ ถาวร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

สิงหาคม 2546

ISBN 974-382-428-6

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดร. สุนทราอุทธ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดร. สุนทราอุทธ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วิณี ชิดเชิดวงศ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.โกวิท กระช่าง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา และเสนอแนะแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร สุนทรายุทธ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการ ที่ปรึกษา ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ความรู้ ตลอดจนข้อคิดและประสบการณ์ อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาและให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องของการใช้ภาษาของแบบสอบถาม และให้คำแนะนำที่เป็น ประโยชน์ต่อการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด และผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาล ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเล ตะวันออก ที่อำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียน และ ครู-อาจารย์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณ ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่สำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

คุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาคุณบิดา มารดา ครู-อาจารย์ ที่แนะแนวทางและวางพื้นฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จการศึกษาดังความมุ่งหมาย ทุกประการ

ภรณ์ชาย ถาวร

42923004 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา ; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด / สถานศึกษา / เขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่ง
ทะเลตะวันออก

ภรณ์ชาย ถาวร : การศึกษาปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก (THE STUDY OF PROBLEMS IN NARCOTICS
PREVENTIVE WORK FOR THE SCHOOLS IN EASTERN SEABOARD REGION)

อาจารย์ที่ปรึกษา : สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ก.ค., ธร สุนทราวุธ, Ph.D.,
143 หน้า. ISBN 974-382-428-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกัน
สารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามสังกัด เขตที่ตั้ง
โรงเรียน และจังหวัดที่ตั้งโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติ
หน้าที่ด้านการป้องกันสารเสพติด จำนวน 238 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่ง
ทะเลตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน
2. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่ง
ทะเลตะวันออก จำแนกตามสังกัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่ง
ทะเลตะวันออก จำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)
4. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่ง
ทะเลตะวันออก จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

42923004 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION ;

M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD : PROBLEMS IN NARCOTICS PREVENTIVE WORK / THE SCHOOLS /
EASTERN SEABOARD REGION

PORNCHAI TAWORN : THE STUDY OF PROBLEMS IN NARCOTICS
PREVENTIVE WORK FOR THE SCHOOLS IN EASTERN SEABOARD REGION.

THESIS ADVISORS : SITTIPORN NIYOMSRISOMSAK, Ed.D., PAIRAT WONGNAM,
Ph.D., DHON SUNTRAYUTR, Ph.D., 143 P. ISBN 974-382-428-6

The purposes of this research were to find out and to compare the problems in narcotics preventive work for the schools in the Eastern Seaboard Region, as classified by working units, school locations and provinces. The sample used in this study consisted 238 teachers responsible in students' narcotics prevention. The research instrument was a five-level, rating-scale questionnaire concerning problems in narcotics prevention. The statistical devices used in this research were mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance.

The findings revealed as follows.

1. Problems in narcotics preventive work for the schools in the Eastern Seaboard Region, as a whole and on each particular dimension, were rated at moderate level.
2. Problems in narcotics preventive work for the schools in the Eastern Seaboard Region, when classified by working units, were found having non statistically significant difference.
3. Problems in narcotics preventive work for the schools in the Eastern Seaboard Region, when classified by school locations, were found having statistically significant difference.
4. Problems in narcotics preventive work for the schools in the Eastern Seaboard Region, when classified by provinces, were found having statistically significant difference.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
คำถามในการศึกษาค้นคว้า.....	5
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	5
กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารเสพติด.....	10
นโยบาย แผนงาน และแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2540-2544).....	32
นโยบายและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา (พ.ศ. 2540-2544).....	40
หลักการป้องกันปัญหาสารเสพติด.....	43
การดำเนินงานป้องกันสารเสพติด.....	45

บทที่	หน้า
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	66
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	76
การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การจัดกระทำข้อมูล.....	78
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
อภิปรายผล.....	109
ข้อเสนอแนะ.....	116
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	126
ภาคผนวก ก.....	127
ภาคผนวก ข.....	131
ภาคผนวก ค.....	134
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	143

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จำแนกตามสังกัด.....	76
2	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ ปัญหาการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน.....	81
3	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ ปัญหาการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านการกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติ.....	82
4	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ ปัญหาการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านบุคลากรผู้รับผิดชอบของโรงเรียน.....	84
5	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ ปัญหาการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อป้องกันปัญหาสารเสพติด.....	86
6	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ ปัญหาการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหาสารเสพติด.....	87
7	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ ปัญหาการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านการดำเนินงานแก้ไขปัญหาสารเสพติด.....	89
8	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ ปัญหาการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามสังกัด.....	91
9	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ ปัญหาการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียน.....	93

10	คะแนนเฉลี่ย ความเสี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ ปัญหาการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งโรงเรียน.....	95
11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกัน สารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามสังกัด.....	97
12	ผลการเปรียบเทียบ ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม เขตที่ตั้งโรงเรียน.....	99
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกัน สารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งโรงเรียน.....	100
14	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวม จำแนกตาม จังหวัดที่ตั้งโรงเรียน.....	101
15	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง โรงเรียน ด้านการกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติ.....	102
16	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง โรงเรียน ด้านบุคลากรผู้รับผิดชอบของโรงเรียน.....	103
17	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง โรงเรียน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อป้องกันปัญหาสารเสพติด....	104
18	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง โรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหาสารเสพติด.....	105

- 19 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด
ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง
โรงเรียน ด้านการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด..... 106
- 20 คำอำนาจำแนกของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด
ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก..... 132

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า.....

6